

Beeldende kunstroute

Na de aanleg van de spoorlijn Amsterdam-Amersfoort groeide Baarn uit tot een villadorp met allure. De aanwezigheid van Paleis Soestdijk droeg daar uiteraard aan bij. Deze wandeling voert, hoe kan het anders in Vorstelijk Baarn, onder andere langs beeldende kunst die is gelieerd aan leden van het koningshuis. Een andere wereldberoemde inwoner van Baarn was graficus M.C. Escher. Hij werkte en woonde dertig jaar lang in het dorp.

Voor Paleis Soestdijk staat het beeld dat Kees Verkade maakte van koningin Juliana en prins Bernhard. Het werd in 2009 onthuld door prinses Beatrix. Bij kasteel Groeneveld, aan de andere kant van het dorp, staat op de rotonde een kunstwerk van staal dat is gebaseerd op Eschers concentrische schillen. Deze beelden zijn niet opgenomen in deze beknopte wandelroute, die door het centrum voert. Wel ziet u een standbeeld van koningin Emma dat werd gemaakt door verzetsheld Gerrit Jan van der Veen en kunstwerken die zijn gebaseerd op het werk van Escher.

Inhoudsopgave

De wandelroute.....	3
De beeldende kunst.....	4
Praktische informatie	8
Colofon	8
Historische Kring Baerne	8

De wandelroute

LA=linksaf **RA**=rechtsaf **RD**=rechtdoor **1** De beeldende kunstnummers worden op pagina's 4-7 toegelicht.

P = parkeergelegenheid = horeca

We verzoeken u om de panden vanaf de straat te bewonderen om de rust en privacy van de bewoners te respecteren.

Start: Brink, Baarn **P**

1. Brink **1** 'Drinkend Paard' en **2** 'Wilhelminabank'
2. **LA** vóór de Laanstraat, steeg langs het oude gemeentehuis naar de nieuwe ingang Stationsweg 18. Boven ingang **3** 'Eschermozaïek', in de grasperken **4** 'Communicatie' en **5** 'Vrouw'
3. **LA** Pekingtuin in, **6** 'Moeder met kind'
4. **RD** langs Villa Peking het park uit
5. **RA** Javalaan
6. **LA** Stationsweg
7. **RA** Koningsweg
8. **RA** bij Stationsplein, voor Amaliapark langs, in de bocht rechts **7** 'Hommage aan Escher'
P
9. **RA** Gerrit van der Veenlaan. Na 200 meter links **8** 'De marinier', helemaal aan het einde van de laan **9** 'Koningin Emma'
10. **RA** Amsterdamsestraatweg
11. **RA** Hertog Hendriklaan (let op: straatnaambord wijst de verkeerde kant op)
12. **LA** Wilhelminalaan
13. **RA** Nassaulaan
14. **RA** helemaal aan einde Nassaulaan: Nieuw Baarnstraat
15. **LA** naar overkant: Laanstraat, bij nummer 36 **10** 'De omhelzing'
16. Laanstraat tot de Brink, daar **LA** Brinkstraat
19. Aan eind Brinkstraat **RA** schuin oversteken: Weteringstraat
20. **RA** Rembrandtlaan. Voor theater De Speeldoos **11** 'Bokspringende Arlecchino', **12** 'Pantalone en Columbine'
21. **RA** Johannes Vermeerlaan
22. **RA** Kerkstraat
23. **LA** Brinkstraat
24. Eindpunt: Brink **P**

1 **Brink** - 'Drinkend paard' van Pieter d'Hont, onthuld in 1983, herinnert aan de drinkbank voor paarden die in vroeger tijden op de Brink stond. Pieter d'Hont was de officiële stadsbeeldhouwer van Utrecht en heeft daar vele beelden achtergelaten, waaronder het beeldje van Anne Frank op het Janskerkhof. De meeste bekendheid verwierf hij met het Edisonbeeldje dat ieder jaar wordt uitgereikt tijdens de Edison Music Awards.

2 **Brink** - De bakstenen 'Wilhelminabank' werd in 1923 onthuld door prinses Juliana ter gelegenheid van het 25-jarige regeringsjubileum van koningin Wilhelmina. De natuurstenen ornamenten zijn gemaakt door de Haarlemmer Theo van Reijn. Ze tonen een wapen met een oranjeboom, twee kleine herten en de tekst 'Koningin Wilhelmina'. In de Tweede Wereldoorlog liet de bezetter de bank verplaatsen naar de Spoorweglaan (de huidige Gerrit van der Veenlaan); verwijzingen naar de Oranjes dienden zo veel mogelijk uit het straatbeeld te verdwijnen. In 1977 werd de Wilhelminabank op initiatief van de Historische Kring Baerne teruggeplaatst naar haar huidige plek.

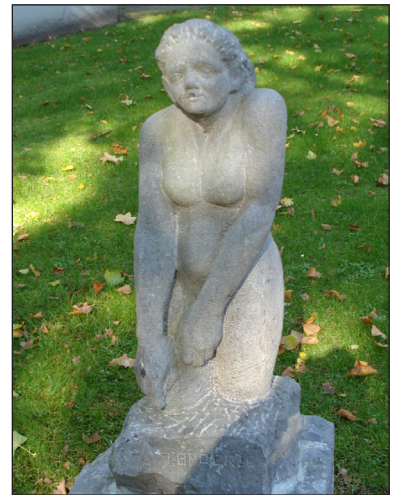
3 **Stationsweg 18** - Sinds 1994 bevindt zich het 'Eschermozaïek', een kunstwerk van glas, zich boven de hoofdingang van het gemeentehuis.

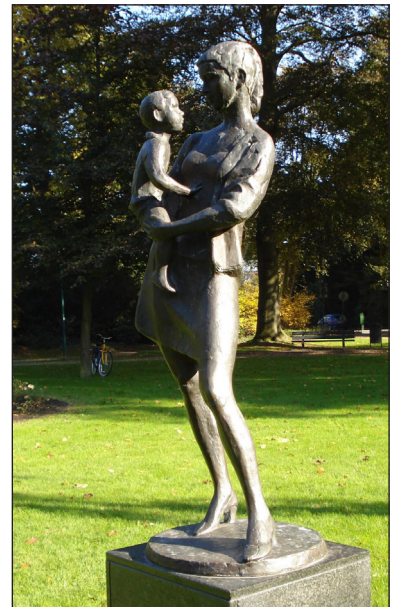
4 **Grasperk tegenover gemeentehuis** - 'Communicatie' (1994) van de Amsterdamse beeldhouwer Aart Lamberts.

5 **Grasperk tegenover gemeentehuis** - 'Vrouw' van beeldhouwer en schilder Jan Broerze. Broerze, een autodidact, was als vijftiende kind van een grenadier en bouwvakker opgegroeid in armoede. Hij woonde en werkte op verschillende adressen in Baarn. Zijn geld verdiende hij met lesgeven in tekenen, schilderen en beeldhouwen. Broerze had een hekel aan commercie en wilde zijn werk liever niet verkopen. Toen hij na een val geopereerd moest worden, kon hij de doktersrekening niet betalen omdat hij niet verzekerd was. Het geld kwam er toch toen de gemeente Baarn zijn beeld 'De fluitspeler' kocht. Het staat nu in de hal van Theater De Speeldoos aan de Rembrandtlaan 35.

6 **Pekingtuin** - 'Moeder met kind' (1998) van de Zaltbommelse kunstenaar Ek van Zanten.

7 **Stationsplein** - 'Hommage aan Escher' (1998) is gemaakt door de Baarnse kunstenaar Wijnand Zijlmans. Hij maakte het beeld ter gelegenheid van de honderdste geboortedag van Escher in opdracht van de Rotary Baarn/Soest. Escher was lid van de Rotary en ook van de Baarnse Sociëteit 'de Vereeniging', die gevestigd is op het Stationsplein.

8

Gerrit van der Veenlaan - Het verzetsmonument van de Rotterdamse schilder en beeldhouwer Annie Roland Holst-de Meester wordt meestal 'De marinier' genoemd, hoewel het officieel niet zo heet. De tekst op de gedenkplaat luidt:

"Pro Patria

Gerard van Hamel - 27 oct 1911 † 19 juli 1944

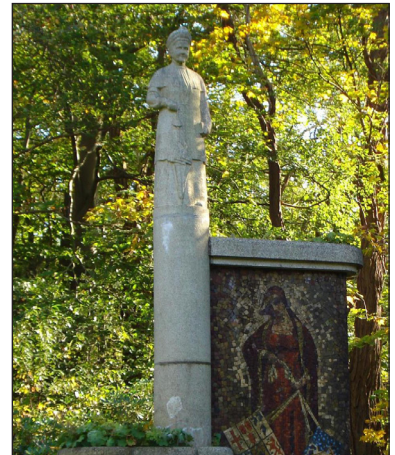
Lodo van Hamel - 6 juni 1915 † 16 juni 1941".

Lodewijk van Hamel, luitenant-ter-zee tweede klasse bij de Koninklijke Marine, was de eerste geheim agent die werd gedropt boven bezet gebied. Hij kreeg in augustus 1940 de opdracht om in Nederland spionagegroepen op te richten en een radioverbinding tot stand te brengen met Londen, waar de Nederlandse regering in ballingschap was gevestigd. Hij slaagde in deze opdracht maar werd met zijn metgezellen opgepakt door de bezetter. In 1941 werd Lodo van Hamel op de Bussummer heide gefusilleerd. Gerard van Hamel zette het verzetswerk van zijn jongere broer voort. Hij werd echter gearresteerd in het huis van zijn ouders in Baarn en bezweek in 1944 in concentratiekamp Natzweiler aan uitputting en tuberculose. Het monument is ontworpen in opdracht van hun vader, jurist, politicus en strafrechtgeleerde Joost Adriaan van Hamel. Het werd in 1947 door hem onthuld.

9

Gerrit van der Veenlaan - Het beeld van koningin Emma is vervaardigd door Gerrit Jan van der Veen

(1902-1944). De Gerrit van der Veenlaan heette vroeger Spoorweglaan en is genoemd naar deze beeldhouwer en verzetsleider, die in 1944 werd gefusilleerd. Hij maakte het beeld in opdracht van het koninklijk huis. Het werd in 1937 door koningin Wilhelmina onthuld. Het stelt de koningin-regentes wandelend voor, met in de ene hand een parasol en in de andere een (psalm?)boek. Op het daarnaast aangebrachte mozaïek is een vrouwenfiguur te zien die de wapens van het vorstendom Waldeck en de gemeente Baarn vasthoudt. Het gemeentewapen van Baarn toonde een Romeinse slaaf die een steigerend paard leidt. Dit wapen is sinds 1969 in onbruik geraakt. Het monument draagt het opschrift: "In eerbiedig, dankbaar gedenken aan koningin Emma hoge ambachtsvrouw van Baarn 24.11.1890-20.3.1934".

10 Voor Laanstraat 36 - 'De omhelzing', een beeld van Michiel van Pinxteren, staat sinds 2000 in de Laanstraat. Van Pinxteren maakt werk voor particulieren maar ook vaak voor de openbare ruimte.

11 **12** Voor Rembrandtlaan 35 - De bronzen beelden bij Theater De Speeldoos zijn personages uit de Commedia dell'Arte, een Italiaanse vorm van volkstoneel. Links 'Pantalone en Columbine', midden een bokspringende 'Arlecchino' (harlekijn). Ze zijn gemaakt door de Amsterdamse beeldhouwer en illustrator/striptekenaar Arie Teeuwisse, die vooral bekend is vanwege zijn dieren mensfiguren. In de hal van het theater bevindt zich 'De fluitspeler' van de eerdergenoemde Jan Broerze.

Praktische informatie

Startpunt:	Brink, Baarn
Eindpunt:	idem
Bereikbaarheid:	OV - het NS Station Baarn ligt op 12 min. lopen van de Brink
Met de auto:	Er is een parkeerterrein op en achter de Brink
Horeca onderweg:	Diverse horeca op en rond de Brink (start- en eindpunt); NS Huiskamer, Piepers en Pepers naast station; in en rond de Laanstraat
Lengte wandeling:	5,2 km
Moeilijkheidsgraad:	Gemakkelijk

Colofon

De gebruikte kaart is afkomstig van OpenStreetMap (<https://openstreetmap.org/copyright>), gegevens beschikbaar onder de Open Database License.

Deze wandeling is gecontroleerd in april 2022. Indien u tijdens het wandelen onjuistheden tegenkomt, stellen wij het op prijs als u dat mailt aan **wandelen@HistorischeKringBaerne.nl**.

Historische Kring Baerne

Deze route door Baarn wordt u gratis aangeboden door de Historische Kring Baerne. Hiermee hopen we bewoners en bezoekers te verrassen met de vele karakteristieke en historisch waardevolle elementen van Baarn.

Op de website **www.historischekringbaerne.nl** kunt u andere interessante wandelingen vinden langs: serres, torentjes, koetshuizen, rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten, kerken, schrijverswoningen en Lage Vuursche, alsmede de Canonroute.

De Historische Kring Baerne wil belangstelling kweken voor de geschiedenis van Baarn door het bewaren en bewaken van het Baarnse culturele en monumentale erfgoed. Dit wordt nagestreefd door het verspreiden van kennis, en het wijzen op de karakteristieke en historisch waardevolle elementen van Baarn.

In onze Oudheidkamer bevindt zich informatie over het verleden van Baarn, Lage Vuursche en Eembrugge. De digitale fotocollectie bestaat momenteel uit ruim 30.000 ansichtkaarten, foto's en landkaarten/plattegronden. Ook is een groot aantal voorwerpen in de Oudheidkamer te vinden, zoals kunstobjecten, voorwerpen, boeken, affiches, polissen/oorkonden/getuigschriften/ medailles, advertenties middenstand, kleding/linnengoed en oude Baarnsche Couranten. Ook is een groot aantal edities van de Baarnsche Courant in doorzoekbare pdf-vorm aanwezig.

VORSTELIJK BAARN

HISTORISCHE KRING
Baerne

Bezoekadres Oudheidkamer: Hoofdstraat 1a, 3741 AC Baarn
Openingstijden: woensdag 14 - 16 uur, zaterdag 11 - 13 uur